

Członków zarządu też ochroni restrukturyzacja

Od 1 stycznia 2016 r. będą oni mogli łatwiej uniknąć odpowiedzialności za długi spółki. Możliwe będzie to m.in., jeśli w terminie utworzą postępowanie układowe, sanacyjne lub przyspieszone postępowanie układowe

Marianna Kekowska
advokat,
GALT legal Adam
Mikoś i Stawomir
Istiecki sp.k.

Obecnie osoby, mogące z mocy prawa ponosić osobistą odpowiedzialność za długi spółek, przede wszystkim członkowie zarządu spółek kapitałowych i wspólnicy spółek osobowych, aby uzyskać ochronę przed ową odpowiedzialnością - muszą przede wszystkim w terminie złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości. Do tej pory bowiem taką ochronę zapewniało im właśnie tylko terminowe złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości. Wymóg ten jednak jest nie tylko trudny do spełnienia, lecz także wiąże się de facto z decyzją o likwidacji przedsiębiorstwa (z uwagi na niewielkie szanse powodzenia ewentualnego układu).

W efekcie paradoksalnie właśnie dążenie do zapewnienia ochrony osobom mogącym ponosić osobistą odpowiedzialność za zobowiązania jest obecnie jedną z głównych przyczyn składania wniosków o ogłoszenie upadłości spółek.

Od 1 stycznia 2016 r. to się zmieni. Zwiększy się zakres działań, które będą mogły zapewnić ochronę reprezentantom dłużnika (co jest istotne również z uwagi na to, że tego rodzaju odpowiedzialnością objęci będą w przyszłości również prokurenci spółek). Zmiany będą korzystne nie tylko dla osób zarządzających, lecz także dla samych spółek.

Katalog działań

Ustawa z 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. poz. 978) rozszerza katalog działań zwalniających reprezentantów dłużników z odpowiedzialności za długi niewypłacalnego podmiotu (zawarty w art. 21 ustawy z 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze; t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 233 ze zm.) o terminowe otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego lub terminowe

zatwierdzenie układu w postępowaniu o zatwierdzenie układu. Zamiast składać wniosek o ogłoszenie upadłości, dłużnik będzie mógł złożyć wniosek o otwarcie jednego z postępowań restrukturyzacyjnych, tj. przyspieszonego postępowania układowego, postępowania układowego lub postępowania sanacyjnego.

Bardziej samodzielne podmioty, które będą w stanie zawrzeć układ z wierzycielami we własnym zakresie (bez udziału sądu, jedynie z pomocą wybranego nadzorcy układowego), będą mogły również złożyć do sądu od razu wniosek o zatwierdzenie układu przyjętego przez wierzycieli (co niewątpliwie skróci całą procedurę i zmniejszy jej koszty).

Warto przy tym dodać, że podjęcie wskazanych czynności będzie mogło ochronić także przed odpowie-

WAŻNE - Prawo restrukturyzacyjne daje nowe możliwości naprawy przedsiębiorstwa i przywrócenia mu płynności finansowej. Te narzędzia mogą również ochronić zarząd spółki przed rozstrzygnięciami jej wierzycieli

dzialnością za zaległości podatkowe spółki (art. 116 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa, t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 613) oraz zaległości wobec ZUS. Fakt ich podjęcia będzie można również wykorzystać na potrzeby obrony członków zarządu spółek z ograniczoną odpowiedzialnością w razie dochodzenia od nich roszczeń na podstawie art. 299 ustawy z 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1030 ze zm.; dalej: k.s.h.).

Dłuższa niewypłacalność
Kluczowe znaczenie dla zapewnienia ochrony reprezentantom dłużnika ma terminowe podjęcie wymienionych powyżej działań, ponieważ tylko to gwarantuje skuteczną ochronę przed wierzycielami spółki.

W nowym stanie prawnym odpowiednio czynności dłużnicy będą musieli podjąć najpóźniej w ciągu 30 dni od chwili wystąpienia stanu niewypłacalności danego podmiotu, przy czym o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego będą mogły wnieść również podmioty jedynie zagrożone niewypłacalnością. Wedle nowej definicji za niewypłacalne będą uznawane podmioty, względem których zaistniała jedna z dwóch podstaw niewypłacalności. Po pierwsze te, które utraciły zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych, a opóźnienie w tym zakresie przekracza 3 miesiące, a po drugie podmioty, których zobowiązania pieniężne przekraczają wartość ich majątku, a stan ten utrzymuje się dłużej niż 24 miesiące. Podane okresy utrzymywania się stanu niewypłacalności są jedynie domniemaniami, nie jest więc wykluczone, że stan ten zaistnieje w rzeczywistości przed ich upływem (lub po, co jednak byłoby trudniejsze do wykazania).

Wniosek musi być skuteczny

W przypadku postępowań restrukturyzacyjnych, aby ochrona reprezentantów dłużnika była skuteczna, maksymalnie w terminie 30 dni od chwili zaistnienia stanu niewypłacalności musi dojść do skutecznego otwarcia postępowania lub zatwierdzenia układu (w postępowaniu o zatwierdzenie układu), czyli wydania odpowiedniej decyzji przez sąd. Wobec tego stosowne wnioski powinny zostać złożone odpowiednio wcześniej.

Mimo tego, że ustawa - Prawo restrukturyzacyjne określa sądom konkretne i dość krótkie terminy na rozpoznanie wniosków, mają one jedynie instrukcyjny charakter. Może się zatem okazać, że opóźnienie w działaniu sądu pozbawi reprezentantów dłużnika ochrony wynikającej ze złożenia wniosku o otwarcie postępowania re-

strukturyzacyjnego. Ponadto sąd może też oddalić wniosek dłużnika, uznając, że nie ma podstaw do otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego (lub oddalić wniosek o zatwierdzenie układu), co również skutkowałoby pozbawieniem ochrony jego reprezentantów. Rozwiązaniem tego problemu może być jednocześnie złożenie wniosku o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego i wniosku o ogłoszenie upadłości. W przypadku bowiem tego ostatniego dla ochrony osób mogących ponosić odpowiedzialność za dany podmiot wystarczające jest samo złożenie wniosku w określonym terminie - nie jest konieczne rozpoznanie go przez sąd w tym czasie. W razie złożenia dwóch wniosków sąd powinien w pierwszej kolejności rozpoznać wniosek restrukturyzacyjny i nawet jeżeli nastąpi to z opóźnieniem lub wniosek w tym zakresie zostanie oddalony, reprezentanci dłużnika będą chronieni terminowym złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości.

Zakaz wciąć możliwy

Złożenie wniosku o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego w odpowiednim terminie może również ochronić reprezentantów dłużnika (w tym prokurentów i osoby „faktycznie zarządzające przedsiębiorstwem”) przed orzeczeniem wobec nich zakazu prowadzenia działalności gospodarczej. Stanie się tak wtedy, jeżeli jednocześnie rozmiar pokrzywdzenia wierzycieli tego podmiotu będzie „nieznaczny”. W tym przypadku - odmiennie niż w przypadku odpowiedzialności finansowej - ochronę zapewni tylko złożenie wniosku o otwarcie jednego z postępowań restrukturyzacyjnych, ale już nie zatwierdzenie układu w postępowaniu o zatwierdzenie układu, choć trudno znaleźć uzasadnienie dla takiego wyłączenia.

Należy pamiętać, że złożenie wniosku restrukturyzacyjnego jedynie może wpłynąć na oddalenie wniosku o orze-

Od 1 stycznia 2016 r. art. 21 ust. 3 Prawa upadłościowego zyska nowe brzmienie: **Art. 21 ust. 3.** „Osoby, o których mowa w ust. 1 i 2, ponoszą odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną wskutek niezłożenia wniosku w terminie określonym w ust. 1, chyba że nie ponoszą winy. Osoby te mogą uwolnić się od odpowiedzialności, w szczególności jeżeli wykażą, że w terminie określonym w ust. 1 otwarto postępowanie restrukturyzacyjne albo zatwierdzono układ w postępowaniu o zatwierdzenie układu”.

OPINIA EKSPERTA

BARTOSZ SIERAKOWSKI
prawnik, Zimmerman i Wspólnicy sp.k.

Zmiany wprowadzone do prawa upadłościowego w związku z uchwaleniem prawa restrukturyzacyjnego mają na celu nie tylko wzajemnie dostosowanie przedmiotowych ustaw i ucywienie z nich współgrającej całości. Ustawodawca wprowadził również modyfikacje, których źródłem były dostrzeżenia w praktyce obrotu gospodarczego mankamenty dotychczasowych regulacji. Pociągnąć należy ustawodawcę m.in. za wprowadzenie w art. 21 ust. 3 prawa upadłościowego tzw. okoliczności ekskulpujących wobec osób zobowiązanych do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. W obecnym stanie prawnym osoby te mogą uwolnić się od odpowiedzialności, jeżeli wykażą, że nie ponoszą winy za opóźnienie w niezłożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości. Wprawdzie w praktyce wykazanie braku winy w niezłożeniu wniosku może być stosunkowo trudne z uwagi na ciążyący na przedsiębiorcy obowiązek dochowania staranności uwzględniającej zawodowy charakter jego działalności, jednak pewną wskazówkę w tym zakresie daje już sam ustawodawca. Uwolnienie się od odpowiedzialności będzie bowiem możliwe zwłaszcza poprzez wykazanie, że w terminie 30 dni otwarto postępowanie restrukturyzacyjne albo zatwierdzono układ w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu. Przedmiotowa zmiana była wysoce pożądana, gdyż uchroni uczciwych dłużników, którzy działając w interesie obrotu gospodarczego, w nakazany ustawą sposób reagują na powstanie w przedsiębiorstwie stanu niewypłacalności, dążąc w ten sposób do maksymalnego zabezpieczenia słusznych praw swoich wierzycieli. Wydaje się również, że brak winy będzie występował w takich wyjątkowych sytuacjach, jak długotrwała choroba czy niedopuszczenie do informacji o spółce osoby zobowiązanej do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości.

czenie zakazu, podczas gdy terminowe złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości uniemożliwia nałożenie takiego

zakazu, co również może uzasadniać konieczność złożenia asekuracyjnego wniosku o ogłoszenie upadłości. ©